

“Naar een meer verantwoorde schaal van publieke voorzieningen”

Thomas Niaounakis is onderzoeker bij IPSE Studies (TU Delft/CAOP) en werkt tegelijkertijd aan zijn proefschrift over doelmatigheid van de publieke sector.

Waar werkt u op dit moment aan?

“Momenteel voor ik een empirisch onderzoeksprogramma uit naar de doelmatigheid en productiviteit van de publieke sector. Dit zijn in totaal vijf studies naar uiteenlopende sectoren binnen het openbaar bestuur. De eerste onderzoeken gingen over gemeentelijke samenwerking en aanbestedingen van regionaal openbaar vervoer. Nu ben ik een onderzoek naar onderwijshuisvesting aan het afronden. Omdat ik na mijn studie graag onderzoek, beleid en wetenschap wilde combineren werk ik ook aan een proefschrift.”

THOMAS NIAOUNAKIS
Promovendus aan de TU Delft

Waar gaat uw proefschrift dan over?

“Een aantal van die studies werk ik in mijn proefschrift wetenschappelijk uit, waarbij de nadruk op schaal in de publieke sector ligt. In de jaren tachtig kregen we te maken met een trend van schaalvergroting. Er klinken inmiddels steeds meer geluiden dat deze ontwikkeling te ver is doorgesloten. Maar om daar iets zinnigs over te kunnen zeggen, is meer kennis over de relatie tussen schaal en de kosten van publieke voorzieningen van groot belang. Daar richt ik me op. Binnen dit thema variëren de onderwerpen wel. Zo bekijk ik in één hoofdstuk gemeentelijke samenwerking als een vorm van heel gerichte schaalvergroting en in een ander hoofdstuk de relatie tussen schoolgrootte en kosten in het primair onderwijs.”

Is er een relatie tussen de grootte van basisscholen en de kosten ervan?

“In het primair onderwijs is schaal een zeer actueel thema. Sinds 2000 is een gemiddeld schoolbestuur in omvang bijna verdubbeld en de minister van Onderwijs heeft een aantal jaren terug zelfs een bureaucratische fusietoets ingesteld. Toch zijn er voor kleine schoolbesturen vaak goede redenen om op te schalen, zoals krimp in de regio en hoge vaste kosten. Een indicatie voor een optimale schaal is dan ook lastig te geven. Ik combineer verschillende methoden om te kijken of er

een robuuste bandbreedte vast te stellen valt: vanaf welke omvang kan echt van significante schaalnadelen worden gesproken? Daarnaast kijk ik of de kostenstructuur van een schoolbestuur ook wordt bepaald door het aantal scholen onder zijn hoede. Moet je praten over de schaal van een schoolbestuur of over de schaal van een school?”

Wat adviseert u de minister van Onderwijs?

“De minister zou een wettelijke bovengrens kunnen instellen voor hoe groot schoolbesturen in het onderwijs mogen zijn. Er zijn gewoon geen goede redenen om hele grote schoolbesturen aan te houden. Laat de sector het verder zelf uitzoeken.”

Wat kunnen wetenschappers en beleidsmakers uit uw onderzoek leren?

“Economisten kunnen de relatie tussen schaal en kosten van publieke voorzieningen nog overtuigender vaststellen. Wat verklaart bijvoorbeeld schaal-effecten bij schoolbesturen? Vaststellen dat kleine dan wel grote schoolbesturen duurder zijn, is een eerste stap. Uiteindelijk wil je ook weten *waarom*. Bij de kostenstructuur van schoolbesturen is het dus belangrijk om zowel naar de schaal van schoolbesturen zelf als naar de schaal van scholen te kijken waaruit het schoolbestuur is samengesteld.

In beleid kunnen veel discussies worden verhelderd door empirische onderbouwing. Kijk bijvoorbeeld naar het regionaal openbaar vervoer, waar eigenlijk niet echt systematisch bijgehouden wordt wat het kost, zodat de kosten maar mondjesmaat geëvalueerd kunnen worden. Dit speelt ook bij de voorgenomen schaalvergroting in de rechtspraak. Bewijs dat de kosten hierdoor zullen dalen is zeer beperkt.

Nu vertellen kosten overigens ook niet het hele verhaal. Andere aspecten, zoals bijvoorbeeld de kwaliteit van de publieke diensten en de bestuurskracht, kunnen ook een rol spelen. Maar hoe dan ook kan er nog een hoop gewonnen worden door meer cijfermatige onderbouwing in het beleidsdebat. Van het zogenaamde *big is beautiful* van vroeger naar een meer verantwoorde en onderbouwde schaal van publieke voorzieningen.”

Colofon

Economisch Statistische Berichten (ESB) signaleert nieuwe ontwikkelingen in de economische wetenschap. Daarnaast worden in ESB economische inzichten toegepast om beleidsrelevante aanbevelingen te doen voor de overheid, maatschappelijke instellingen en bedrijven. Ook analyseert ESB de belangrijkste ontwikkelingen in de Nederlandse economie. Artikelen in ESB verschijnen op persoonlijke titel.

Redactie

Hoofdredacteur: Jasper Lukkezen
Eindredacteur: Joyce Delnoij
Redacteur: Ruben van Oosten, Paul Metzmakers
Redactiemedewerkers: Gertjan Dordmond, Matthijs Hut
Tekstredactie: De Twee Hanen v.o.f.

Vormgeving: Jacques van Schie
Uitgever: Mildred Hutten

Commissie van redactie

H.G. van Dissel (voorzitter), P.H.B.F. Franses, E. de Jong, H.J. de Jong, A.C. Meijdam, J. Plantenga, P. Vergauwen en W.F.C. Verschoor

Rechten

ESB is een uitgave van FD Mediagroep. De Koninklijke Vereniging voor de Staatshuishoudkunde is houder van de merknaam ESB. Foto's: iStock / Lekkyjustdoit, Redlinevector, _human, Guschenkova, evgenyatamanenko, NazarGonchar, pixelliebe, joanek, Strip Van Zanten: Roger Klaassen

Publiceren

Aanwijzingen voor het aanleveren van kopij vindt u op www.esb.nu/service/publiceren.

Abonneren

U kunt een abonnement direct online afsluiten. Ga hiervoor naar www.esb.nu/service/abonneren.

Adverteren

Neem contact op met Jeannette van Zeijst, 020 592 86 35, jeannette.van.zeijst@fdmediagroep.nl

Contact

Telefoon redactie: 020 592 87 77
Email redactie: redactie@esb.nu
Telefoon klantenservice: 0800 333 33 34
Email klantenservice: klantenservice@esb.nu

Postadres: Postbus 216, 1000 AE Amsterdam
Bezoekadres: Prins Bernhardplein 173, 1097 BL Amsterdam
Webadres: www.esb.nu
ISSN: 0013-0583

Verschijningsdata ESB

12 jan., 9 feb., 9 mrt., 13 apr., 11 mei, 15 jun., 13 jul., 10 aug., 7 sep., 12 okt., 16 nov., 21 dec.